

درس ششم؛ «آداب زندگانی»

لحن خوانش درس: این درس با لحن اندرزی (تعلیمی) خوانده می‌شود.

بند نخست (ص ۴۸):

قلمرو زبانی: مردم: انسان / بی‌هنر: بی‌فضیلت / مادام: همیشه / مگیلان: نوعی درختچه خاردار که در بیابان می‌روید /
جهد: تلاش / اصیل: با اصل و نسب، نژاده / گوهری: اصیل، دارای نژاد پاک / گوهر اصل: نژاد و نسب / صحبت:
هم‌نشینی / دو گوهر: نسب نیکو و قابلیت وجود

قلمرو ادبی: تشبیه (انسان بی‌هنر به مگیلان، گوهر هنر) / کنایه (چنگ در وی زن: توجه و اهمیت دادن و متوسل شدن به کسی / از دست مگذار: رها نکن)

قلمرو فکری: نه خود را سود کند و نه غیر خود را: نه برای خودش فایده‌ای دارد و نه دیگران از سایه او بهره‌مندند /
گوهر تن از گوهر اصل بهتر بود: توانایی داشتن از نژاد و نسب ارزشمندتر است / بزرگی خرد و دانش راست: بزرگی انسان به خرد و دانش اوست نه به اصل و نسبش / صحبت هیچ‌کس را به کار نیاید: به درد دوستی و هم‌نشینی با هیچ‌کس نمی‌خورد / از دست مگذار: رها نکن، از دست مده / وی همه را به کار آید: او به درد همه می‌خورد.
بند دوم (ص ۴۸):

قلمرو زبانی: گفتار خیره: سخن بیهوده / خاصه: به‌ویژه / تهمت: نسبت بد دادن به کسی / بداندیش: دشمن / داد:
عدل و انصاف / قانع: خرسند / طالب: جویا، خواهان / پرهیزگار: خداترس / بردبار: شکیبا، صبور / دوراندیش: آینده‌نگر
قلمرو ادبی: کنایه (اوفتد: دچار مشکل می‌شود) / تلمیح (از جای تهمت‌زده پرهیز کن: اجْتَنِبُوا مِنْ مَوَاضِعِ التَّهْمِ)

تضاد (غم - شادی) تکرار (داد)

قلمرو فکری: چون باز پرسند: هنگامی که درباره چیزی از تو بپرسند / او خود اوفتد: گرفتار می شود / داد ده تا داد یابی: با انصاف و عدالت با مردم رفتار کن تا با تو عادلانه رفتار کنند.

بند نخست (ص ۴۹):

قلمرو زبانی: جماعت: گروه / سبقت: پیشی گرفتن / بر وجهی که: به صورتی که / متقدم: پیشین، دارای تقدم / طعن: سرزنش، عیب جویی / محاورات: ج محاوره، گفت و گوها / خوض: به عمق و ژرفای چیزی اندیشیدن / استراق سمع: دزدیده گوش کردن / مشارکت: شریک کردن

قلمرو ادبی: تضاد (سؤال - جواب)

قلمرو فکری: بر وجهی که در مقدم طعن نکند: به طوری که به پاسخ دهنده قبل طعن نزند و او را سرزنش نکند / خوض ننماید: کنجکاوی و دقت بیش از اندازه نکند.

دانش زبانی:

گروه فعلی؛ زمان حال (مضارع)

(۱) مضارع اخباری: می + بن مضارع + شناسه: می روم، می روی، می رود، می رویم، می روید، می روند

(۲) مضارع التزامی: ب + بن مضارع + شناسه: بروم، بروی، برود، برویم، بروید، بروند

(۳) مضارع مستمر: دار + شناسه + مضارع اخباری: دارم می روم، داری می روی، دارد می رود، ...

*گاهی میان دو بخش مضارع مستمر فاصله می افتد: دارم به خانه می روم

حکایت؛ «شو خطر کن»

بند نخست و دوم (ص ۵۳):

قلمرو زبانی: چون: چگونه / دیوان: کتاب شعر / همی خواندم: می خواندم

قلمرو ادبی: تناسب (فقیر - بی چیز)

قلمرو فکری: امیر خراسان را پرسیدند: از امیر خراسان پرسیدند / به امیری چون افتادی: چگونه به امیری رسیدی؟

بیت: مهتری گر به کام شیر در است شو خطر کن ز کام شیر بجوی

قلمرو زبانی: مهتری: بزرگی و سروری/ به کام شیر در: در دهان شیر/ شو: برو/ عز: بزرگی، ارجمندی/ جاه: مقام

قلمرو ادبی: تکرار (کام شیر)

قلمرو فکری: اگر سروری در دهان شیر باشد، برو خودت را به خطر بینداز و آن را از دهان شیر بجوی یا به بزرگی و عزت و نعمت و مقام می‌رسی و یا مانند مردان برای تو هم مرگ رویاروی نصیبت می‌شود.

بند سوم (ص ۵۳):

قلمرو زبانی: داعیه: انگیزه/ باطن: درون/ رحلت کردم: کوچ کردم، رفتم/ دولت: حکومت/ شوکت: شکوه و عظمت/ ترقی: پیشرفت/ جمله خراسان: همه خراسان/ اصل و سبب: دلیل

قلمرو ادبی: واج‌آرایی (ش: شکوه - شوکت - لشکر)/ کنایه (کار من بالا گرفت: ترقی و پیشرفت کردم/ به فرمان درآورد: مسلط شدم و مطیع خود کردم)

قلمرو فکری: داعیه‌ای در باطن من پدید آمد: انگیزه‌ای در وجودم پیدا شد/ در آن حالت اندر که بودم: وضعیتی که داشتم/ بر شکوه و شوکت و لشکر من افزوده می‌گشت: هر روز پیشرفت می‌کردم و به شکوه و مقام و قدرت من افزوده می‌شد.

- تاریخ ادبیات

ردیف	شاعر/ نویسنده	قرن/ سال	اثر/ آثار	ویژگی/ اهمیت
۱	عنصرالمعالی کیکاووس بن اسکندر	قرن پنجم	قابوس‌نامه	موضوع کتاب: اخلاقی و تربیتی در ۴۴ باب برای تربیت فرزندش، گیلان‌شاه نوشته
۲	نصیرالدین توسی	قرن هفتم	اخلاق ناصری	سخنان افلاطون و ارسطو را در حکمت عملی بررسی کرده
۳	نظامی عروضی سمرقندی	قرن ششم	مجمع‌النوادر (چهار مقاله)	نویسنده و شاعر کتاب دربارهٔ دبیری، شاعری، نجوم و طبابت است.

اپلیکیشن درسی همیار

برنامه رایگان درسی همیار

تمام پایه ها

جواب کتاب ، تدریس و نمونه سوال

همیشه رایگان

برنامه همیار کاملا رایگان میباشد